

1992 р. лише згадується;

- встановлення права адвоката на адвокатський запит і обов'язку органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб, керівників підприємств, установ, організацій, громадських об'єднань, протягом п'яти робочих днів з дня отримання запиту надати адвокату відповідну інформацію, копії документів під загрозою відповідальності за невиконання цього обов'язку;

- запровадження системи органів адвокатського самоврядування;

- визначення особливостей статусу адвоката іноземної держави, який має право здійснювати адвокатську діяльність в Україні.

Отже, як ми бачимо, новий закон про адвокатуру містить певні позитивні моменти, але не всі зміни, які б хотілося бачити, можливо врегулювати лише одним законом про адвокатуру (питання оподаткування, надання правової допомоги лише адвокатами та ін.). Більше того, прийняття нового закону, навіть з найправильнішими нормами, не гарантує професійної, незалежної адвокатури доки в державі панує корупція, хабарництво і правовий нігілізм. Але, сподіваємося, що нововведені й удосконалені старі норми сприятимуть становленню української адвокатури як надійного правозахисного інституту.

Шигаль Д.А.,
НУ "Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого",
доцент кафедри історії держави і права України
і зарубіжних країн

ОСОБЛИВОСТІ ІСТОРИКО-ПРАВОВОГО СИНХРОННОГО ПОРІВНЯННЯ

У методології історії держави і права важливе місце посідає історико-правовий порівняльний метод. Органічно сполучаючи "історичне" і "правове", цей засіб спеціально-наукового пізнання визначає загальний напрямок історико-правового дослідження, а також забезпечує правильну взаємодію загальних і спеціально-наукових методів у процесі наукового дослідження. Крім того, історико-правовий порівняльний метод дає можливість пояснити шляхом історичних порівнянь ті державно-правові явища та процеси, які в силу тих або інших причин залишилися непізнаними.

Як відомо, вивчення конкретних державно-правових явищ може відбуватися шляхом співставлення їх окремих якостей та рис з показниками інших однотипних і одночасних явищ на певному

історичному рівні, або шляхом співставлення явищ на різних часових етапах їхнього розвитку. У першому випадку порівняння буде синхронним, у другому – діахронним. Специфіка історико-правового синхронного порівняння розкривається через низку методологічних умов, які напряду визначають достовірність отриманих в ході дослідження висновків.

По-перше, на початку історико-правового синхронного порівняльного аналізу необхідно якомога точно визначитися з тим історичним етапом розвитку державно-правових явищ, в рамках якого буде проводитися дослідження. Неоднорідність історичного часу майже гарантовано позбавить отримані результати їх достовірності, а отже і науковості. Іншими словами, державно-правові явища, що вивчаються, повинні бути синхронізовані у часі – лише тоді їх порівняння зможе призвести до відкриття нових історичних чинників або закономірностей в межах визначеного періоду.

Наступною важливою умовою історико-правового синхронного порівняння є однотипність як окремих порівнюваних елементів, так і державно-правових явищ у цілому. Досліджувані історико-правові явища в принципі повинні бути порівнюваними. Наприклад, не можна порівнювати організацію виконавчої влади за конституцією Франції 1848 р. і виборну систему, встановлену Пруською конституцією 1850 р. Хибними або взагалі неможливими будуть й висновки у випадку порівняння майнових правовідносин за Цивільним кодексом Наполеона 1804 р. із зобов'язальними за Німецьким цивільним уложенням 1900 р. Відомий політолог-компаративіст Дж. Б. Мангейм з цього приводу відзначав, що «відповідно до вимог порівняльного аналізу, будь-яка перемінна величина повинна бути еквівалентною мірою понять в кожній країні нашої вибірки».

Ще однією умовою історико-правового синхронного порівняння є визначення одиниці аналізу. У компаративістиці зазвичай розрізняють одиниці спостереження та пояснення. Одиниця спостереження використовується під час збирання та аналізу даних; одиниця пояснення застосовується для виявлення загального і особливого, а також закономірностей в отриманих результатах. Іншими словами, одиниця спостереження виступає категорією фактичних даних, а одиниця пояснення – як теоретична категорія.

Підсумовуючи сказане, можна зробити декілька висновків щодо значення історико-правового синхронного порівняння у дослідженні історії державно-правових явищ. Перш за все, історико-правовий синхронний порівняльний аналіз дозволяє більш глибоко з'ясувати специфіку державно-правового інституту або

явища, що вивчається. По-друге, історико-правове синхронне порівняння значно збагачує наукове дослідження, оскільки для пояснення тих або інших відмінностей у порівнюваних явищах примушує дослідника виходити на інші рівні наукового пошуку. Крім того, історико-правовий синхронний порівняльний аналіз дозволяє зрозуміти сутність тих конкретно-історичних умов, у яких відбувалися становлення й розвиток досліджуваного державно-правового явища. Таким чином, висновки, отримані в ході історико-синхронного порівняльного аналізу, сприяють збагаченню наукового пізнання у сфері історії державно-правових явищ, а також, за словами відомого дореволюційного компаративіста М.А. Максимейко, "дають можливість відкрити істинні причини правових явищ".

**Якимова С.І.,
НУ "Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого",
здобувач кафедри філософії**

ОСНОВОПОЛОЖНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ЕКОПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

Представники найдавніших цивілізацій вдавалися до філософської рефлексії проблеми стосунків людини та її соціуму з Природою. Так, ще на рівні міфологічної та релігійної екоософської рефлексії права була закріплена ментальна орієнтація людини щодо необхідності підтримання гармонійних взаємовідносин з природним довкіллям, досягнуто розуміння відповідальності людства за збереження природних умов свого життя.

Нині, інкорпоруючись у процес глобалізаційної інтеграції, всі етноси рухаються за вектором творення природного спільносвіту (термін К.М. Маср-Абіха), властивістю якого є культивування (право) творчості життя. Природно, що творцем такої спільноти має стати не одномірна особистість, яка розвинена за традиціями тільки певного типу етнокультури, а така особистість, котра буде спроможна органічно синтезувати та закріпити у своєму духовному розвитку найкращі надбання усіх соціокультур.

Особливого значення для формування бажаної екоправової культури набувають такі взаємообумовлені цілісністю її феномену елементи правової реальності як правотворчість й правозастосування. Тому ми цілком згодні з висновком авторитетного фахівця в галузі екологічного права В.І. Андрейцева з приводу того, що перед правознавцями як нагальні постають два взаємопов'язані завдання: це – необхідність створення логічної і зрозумілої системи екологічного права і законодавства та відмови